

LOUIS DE JAEGER, ECO-ENTREPRENEUR

Voedselbos als *ultieme* landbouwworm



Omdat het klassieke landbouwmodel voor rooibouw zorgt en van de grond woestijnen maakt, ijvert Louis De Jaeger voor voedselbossen. “Het is een duurzame vorm van landbouw, die een symbiose vormt met de natuur”, zegt hij. “Jaarlijks wil ik honderdduizenden hectaren verduurzamen.”

TEKST: MELANIE DE VRIEZE | FOTO: ID/FRED DEBROCK

Een voedselbos kopieert de principes van een bos, maar werkt met eetbare gewassen in meerdere lagen: gaande van kruiden en planten tot struiken en bomen. “Het is een vorm van duurzame landbouw”, legt Louis De Jaeger uit. “Vandaag is het meeste voedsel afkomstig van eenjarige productie. Elk jaar moet je opnieuw zaaien, ploegen, bemesten, bespuiten en bewateren. Net als in een natuurlijk bos is er voor een voedselbos minder arbeid nodig — je moet bijvoorbeeld niet bijwateren — en is kunstmest overbodig. Het voedselbos is een ideaal middel om de polarisatie tussen landbouw en natuur te doen wegsmelten en die twee werelden met elkaar te verbinden.”

Regeneratieve landbouw

Zijn inspiratie haalde Louis De Jaeger onder meer in de Verenigde Staten en Mexico. Op zijn achttiende was hij de school beu en trok de wijde wereld in. Hij ontdekte toen een passie: duurzame landbouw. “In Mexico en Centraal-Amerika zag ik vierkante kilometers monocultuur die het landschap verwoestte. Omdat de

velden uitgeput waren, leden de mensen honger. Als mens zijn we verantwoordelijk voor die ondergang.”

Maar hij zag ook projecten die aan regeneratieve landbouw deden en de ommezwaai maakten van woestijn naar voedselbos. “De sleutel ligt in het zelf restaureren van landschappen.” Na vijf jaar zelfstudie volgde hij nog een wetenschappelijke richting — bachelor in de agro- en biotechnologie — en startte het tuinarchitectenbureau Commensalist, gespecialiseerd in voedselbossen, op.

Zaadjes planten

Met Commensalist zet Louis De Jaeger zich in voor het ontwerp van grootschalige voedselbossen, gericht op duurzame voedselproductie met ruimte voor natuur en biodiversiteit in België en de wereld. “Onze projecten variëren van dertig vierkante meter voedselbos in een Belgische binnenstad tot driehonderd hectare in Mallorca.”

Met zijn bedrijf heeft hij drie missies. Een eerste is zoveel mogelijk hectare duurzaam maken. “Daarnaast wil ik

zoveel mogelijk mensen inspireren. Je kunt geen verandering in de maatschappij brengen zonder eerst een zaadje te planten in de hoofden van mensen. Ten slotte moet het ook leuk zijn. De transitie naar een duurzamere wereld moet fun zijn. Anders

krijgen we niemand mee en word ik het zelf ook beu.” Hij ontwerpt landschappen die verschillende generaties meegaan. “Door een

notenboom te planten, plukken je achterachterkleinkinderen er nog altijd van. Het is een multigenerationeel project. Let wel, we gaan nooit bestaande bossen omvormen naar voedsel. Een voedselbos is ook een tegenreactie op de consumptiemaatschappij. In deze tijden waarin we in kwartalen denken, leren we mensen meer op lange termijn denken. Dat is niet alleen ecologisch, maar ook economisch belangrijk.” Hij ziet voedselbossen als een mooie verbinding tussen natuur en landbouw. In een voedselbos zit er dikwijls evenveel of zelfs meer biodiversiteit dan in een natuurgebied. “Vergeet ook niet de beleving. Een voedselbos is ook interessant omdat mensen daarin kunnen wandelen. Landbouwgebied is niet zo toegankelijk voor de mens. Sommige plekken zijn echt saai.”

Verskil maken

Louis De Jaeger ontwierp en consulteerde al op zo'n zestigtal projecten. “We stellen ons de vraag hoe we die verschillende lagen zo breed mogelijk kunnen toepassen in de maatschappij. We doen dat bijvoorbeeld in scholen, in weides of op bedrijfsterreinen. Die laatste bestaan vaak

uit saai, monotoon gazon. Wanneer je een paar struiken en bomen plaatst, kunnen werknemers 's middags besjes plukken.” Voor bedrijfsleiders is het belangrijk om een eenvoudig concept te hebben. “Daarom maken we kant-en-klaarpakketten. In de voormiddag informeren we de medewerkers en leggen we uit wat een

voedselbos precies is en in de namiddag planten we er samen een aan.”

Van alle projecten is hij vooral trots op schrijnwerker Beukel Hoet, die

een akker van bijna twee hectare grond omvormde tot een voedselbos, niet voor zichzelf, maar voor de hele community. Honderdvijftig mensen per jaar zullen er een abonnement kunnen nemen, waardoor hij een basisinkomen zal hebben. “Mensen betalen een maandelijks bedrag en mogen zoveel plukken als ze willen. Hij toont dat je als individu echt het verschil kunt maken. Hij heeft visie en durf, want het is een investering, zowel op het vlak van tijd als werk, geld en leven. Een van de belangrijkste redenen waarom ik dit doe, is om mensen te tonen dat ze het verschil kunnen maken. Daarom roep ik hen op om vandaag al te starten, ook al is het nog niet perfect. Al doende zul je wel perfectioneren.”

Multidisciplinair

Landbouwers kijken met gezonde nieuwsgierigheid naar het concept van voedselbossen. “Een van hun belangrijkste rollen in de maatschappij is om ons in voedsel te voorzien. Daarom zijn ze kritisch. Wij zijn vaak kwaad op boeren, maar vragen ons niet af waarom ze bepaal-

de zaken doen. De landbouwers krijgen de schuld van alles, terwijl de maatschappij hen in een bepaalde hoek duwt. Pesticiden spuiten of kunstmest gebruiken bijvoorbeeld, zijn twee zaken die volledig gebannen moeten worden. Maar dikwijls doen de boeren dat omdat de maatschappij hen dwingt om grote investeringen te doen die hen op korte termijn van het faillissement redden, maar op lange termijn destructief zijn.”

Louis De Jaeger omringt zich met een multidisciplinair team, gaande van landbouwingenieurs en landschapsarchitecten tot ecologen en experts in het houden van vee. “Ieder jaar willen we honderdduizend hectaren verduurzamen, maar dat kunnen we als team niet alleen. We hebben meer mensen nodig. Daarom proberen we hen te inspireren aan de hand van documentaires, boeken en lezingen. Een van de grootste banken van België liet onlangs driehonderd van zijn medewerkers op teambuilding gaan naar verschillende voedselbossen. Wij coachen ook mensen die een dergelijk landbouwbedrijf uit de grond willen stampen, want dit verhaal moet bij je persoonlijkheid passen.”

Deze zomer maakt hij ook een cursus voor designer op graduaatsniveau om de kennis door te geven. “We zullen die deelnemers ook certificeren, zodat we een leger van designers en trainers hebben die de wereld kunnen regenereren.” ■

“Door een notenboom te planten, plukken je achterachterkleinkinderen er nog altijd van. Het is een multigenerationeel project.”

Dwarsdenker

In dwarsdenker laten we elke keer iemand aan het woord met ideeën die we niet noodzakelijk delen, maar die we toch graag begrijpen.

